ČASOPIS nejen PRO ČESKÉ DĚTI ŽIJÍCÍ V ZAHRANIČÍ

•

53

0

Prosinec 2019

TROCHU

C*

výš!

Téma: Spolupráce

HÉÉÉJ RUP!

Večírek u Pepy

Včera jsem byl na večírku s přáteli.

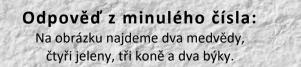
Orel skalní Pepa nás pozval na oslavu, protože dostal skvělou nabídku spolupráce na Letišti Václava Havla v Praze. Pepa totiž miluje letadla.

Bohužel jsem se zpozdil a přišel jsem, až když už všichni byli na odchodu.

Rychle jsem Pepovi pogratuloval, ale nestačil jsem se ho zeptat, co na letišti bude dělat, a on odletěl. Ostatní přátelé také zmizeli.

Celou noc jsem pak přemýšlel, na čem vlastně bude Pepa spolupracovat.

Než jsem přiletěl na večírek, zachytil jsem svým dokonalým sluchem pár vět. Pomůžete mi odhalit, o jakou práci se jedná?

Holub Karel:

Pepo, moc ti závidím, já jen vyřizuji poštu a pořizuji letecké fotografie, ale ty budeš zachraňovat lidi a zvířata, to je skvělé.

Sýkorka Klára:

Hned jsem věděla, že to je ta pravá práce pro tebe, Pepo, někdo už musí dohlédnout na ty neposlušné lišky, co se kolem letiště pohybují a nedívají se napravo ani nalevo!

Medvěd Lojza:

Včera jsem mluvil s Bony a ta už tam pracuje několik let. Nemůže si vynachválit sokolníka Marka, který ji naučil, jak nejlépe vysvětlit bažantovi, že hnízdo na letišti není dobrý nápad.

Moje úvaha je:

- 1. Pepa bude bodyguard.
- Pepa bude zajišťovat, aby
 všechna zvířata měla v po řádku cestovní doklady a nezůstávala
 dlouho na letišti.
- 3. Pepa bude dohlížet, aby lišky, bažanti a jiná zvířata nechodili a hlavně nebydleli v pásmu, kde odlétají nebo přilétají letadla, a nemohlo tak dojít k nebezpečné srážce.
- 4. Pepa bude kontrolovat zavazadla.

Co myslíte vy? Která odpověď je správná?

Obsah

2	Rudolfova hádanka	Večírek u Pepy
3	Úvodník	Vánoce
4-5	Téma	Spolupráce
6-7	U krajánků	Školní úkoly a spolupráce
8-9	Povolání	Nemocnice
		Chirurg
10-11	Volnočasovky	Křížovky a rébusy
12-13	Krajánci na cestách	Čína
14-15	Putování za chutěmi	Barevné kuřecí po čínsku
16	Víte, že?	Zajímavosti a výročí
		z Číny
17	České stopy	Madeleine Albrightová
18-19	Krajánkova knihovna	Vánoční knížky
20-21	Čtení na pokračování	Černoočko
22-23	Pověsti a legendy	Žebrák
24-25	Logohrátky	Souhlásky B a P
26-27	Hrátky s češtinou	I–í–y–ý u mužského rodu
28-29	Jazykové hry	Tobiasovy narozeniny
30	Zpívánky	Prosinec
31	Říkanky	Vánoce mám nejraději
		Vánoce v lese
32-33	Komiks	Knedlík
34-35	Hrátky s přírodou	Jitrocel kopinatý
36-37	Svět kolem nás	Vánoční ekokvíz
38-39	Krajánkovo tvoření	Horká čokoláda
40	Soutěž	Srdce s láskou darované
	Příloha	Čínské písmo – kvíz

ČASOPIS nejen PRO ČESKÉ DĚTI ŽIJÍCÍ V ZAHRANIČÍ Vychází 1. 12. 2019, časopis Prosinec 2019 měsíčník, ročník 6 Šéfredaktorka: Ivana Kaçmaz Editorka: Zdeňka Strigaro Korektury: Ivana Bilošová, Zuzana Dorogiová, Anna Karamantzani, Jana Rosell, Marie Švédová, Kristýna Vávrová Titulní strana: Zuzana Krutá Sazba: Ivana Kaçmaz krajanek@krajanekvesvete.cz

Vydává Krajánek ve světě z.s.

Rovné 5, 518 01 Dobré. IČO: 07369522 Předsedkyně: Lenka Kanellia spolek@krajanekvesvete.cz www.krajanekvesvete.cz www.facebook.com/krajanekvesvete © Krajánek ve světě z.s.

Vánoce

Máme zde prosinec a s ním pro mnohé z nás ty nejkrásnější svátky v roce.

Vánoce jsou v dětských očích časem zázraků a splněných přání. Dospěláci se pak skrze své vzpomínky rádi vracejí do časů, kdy sami byli dětmi, a s radostí a láskou dál předávají tradiční zvyky, které v jediný okamžik propojují všechny generace.

Jsou časem stráveným společně v kruhu rodinném, a tak se snažíme, víc než jindy v roce, myslet na blízké, a tak nějak automaticky a s radostí se všichni společně zapojujeme do výroby přáníček a dekorací, vánočního úklidu, pečení cukroví i přípravy štědrovečerní tabule. Každý přidáváme ruku k dílu a těšíme se z příjemného pocitu, jak nám ta práce společně jde.

Mnozí z nás se snaží pomoci i jinde než jen svému blízkému okolí – kamarádům, sousedům, seniorům či zvířátkům, ale i těm, které nikdy neviděli a žijí třeba stovky kilometrů daleko.

A ten krásný pocit, že jsme někomu jinému pomohli nebo udělali radost, za to opravdu stojí.

Vánoce jsou zkrátka jakýmsi symbolem posvátného času rozjímání, vděčnosti a lásky.

Přejeme vám příjemné prožití vánoč– ních svátků a s Krajánkem se těšíme na další setkání v novém roce!

Za celou redakci Krajánka Michaela Enžlová

Spolupráce. Spolu – práce. Práce spolu. To znamená dělat něco dohromady, společně. Opakem je soupeření a konkurence. Určitě jste se vy samy, děti, setkaly s obojím. V dnešním povídání si uvedeme nejen některé případy součinnosti v každodenním životě, ale i ve zcela výjimečných okamžicích.

Podívejme se na něco, co se zdánlivě tématu příliš netýká: pohádky. Jak by to asi dopadlo s tou velikou

řepou, kdyby dědečkovi a babičce nepřiběhli s jejím vytažením pomoci vnučka, pejsek, kočka a myš? Kdyby si nepomohli a nezačali spolupracovat, řepa by zůstala uhnízděná v zemi a nikdo z nich by si na ní nepochutnal, na pečené ani nakládané. A kdyby si naopak všechna tři prasátka navzájem pomohla se stavbou zděného domku, nemusela by dvě z nich prchat před hladovým vlkem...

A v televizi nebo v kině? Pohádkový příběh pro celou rodinu vznikne jen díky usilovné spolupráci mnoha lidí. Režiséra, který všechny vede, kamera-

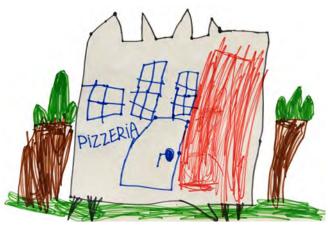

Ada, Nové Město nad Metují

mana, který zachytí scény hledáčkem na kameru, pak také střihače, jenž vystřihne zbytečné nebo nepoužitelné natočené části, dále herců a hereček, kteří odhazují vlastní tvář a stávají se někým jiným, a mnoha dalších lidí.

A do divadla chodíte rádi? Veselohra, muzikál nebo něco vážnějšího, vždy to je výsledek spolupráce mnoha oborů. Herečka by se mohla na jevišti ztrhat, ale kdyby ji osvětlovač nenasvítil, nebyla by ve tmě ani vidět. Nenalíčená kněžna v džínách by nás o svém vznešeném původu nepřesvědčila. No a kdyby v malé kukani nenašeptla občas nápověda...

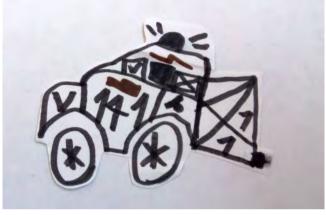
A máme tu další příklad, úplně odjinud. Všimli jste si někdy kuchařek a kuchařů ve školní jídelně? Určitě se

Vašek, Istanbul

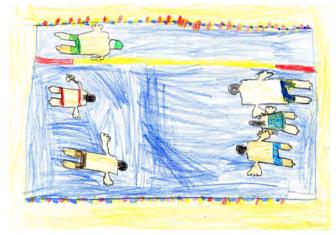
jim lépe připravuje a vydává oběd, když se jeden z nich stará o polévku, druhý o hlavní jídlo a třetí o ovoce či salát. Kdyby nebyli sehraní, zavládl by v kuchyni pěkný zmatek! Jeden přes druhého by se motali a možná by i polévka vyšplíchla...

Filip, Athény

Dalším, přímo životně důležitým, příkladem spolupráce je řešení krizových situací při katastrofách, jako jsou požáry, povodně, zemětřesení nebo dopravní nehody a jiná neštěstí. Kdyby záchranné týmy hasičů, zdravotníků, policie a dobrovolníků nespolupracovaly a nekoordinovaly své kroky, k mnohým potřebným by se ani pomoc nedostala. Materiální škody a oběti na životech by v tom chaosu byly podstatně větší!

A co třeba... sport? Ne ledajaký, ten kolektivní. V takovém fotbalovém zápase musí panečku centr spolupracovat s útočníkem i záložníkem, jinak z toho kouká gól od soupeře! Taktéž hokej, basketbal, vodní pólo, štafeta a další. Naproti tomu při závodech jednotlivců, v judu, sprintu a podobně, je spolupráce, no... dosti nežádoucí. Vy samy, děti, znáte spolupráci ale i ze školy. U písemky, tam jistě ne. Ale máte-li pracovat na nějakém velkém úkolu či referátu – o sluneční soustavě nebo o lese, není to lepší ve skupince, s kamarády? Každý umí něco, dáte hlavy dohromady a snad vás to i víc baví.

Matyáš, Nové Město nad Metují

Moc krásnou spolupráci, nebo spíš pomoc, lze vycítit o svátečním čase. Jako teď před Vánoci tam, kde se slaví. Lidé jsou tak nějak více naladěni na pomoc těm, kteří na tom nejsou nejlépe... Jsou to třeba dobročinné sbírky a jiné akce.

Příkladů spolupráce jsme si uvedli dost. Zkuste, děti, najít další! A pamatujte, že není jen

Děti z české školy v Athénách

záležitostí člověčí, protože i živočichové a rostliny spolupracují – mravenci, lví smečka při lovu, včely při opylování květů, pták na hřbetu nosorožce, rak v žahadlech sasanky...

Spolupráce je na každém kroku. Velké díky za ni!

JE LEPŠÍ ZPRACOVÁVAT ÚKOLY VE ŠKOLE SAMOSTATNĚ, NEBO S KAMARÁDY A PROČ?

Anička, 9 let, Neu-Isenburg, Německo Úkoly je lepší dělat s kamarády, protože máš vždycky pomoc.

Sarah, 8 let, Cothen, Nizozemsko

Raději sama, tak bych na ně měla v pokojíčku klid. Škoda, že žádné úkoly nedostáváme.

Jenda, 12 let, Brusel, Belgie

Podle mě s kamarády. Naučíš se informace vyhledávat nebo můžeš i ty sám poradit. Když pracuješ samostatně, taky někdy vůbec nemusíš najít správný řešení.

Dora, 13 let, Deventer, Nizozemsko

Úkoly raději dělám s kamarádkama, jen je s nimi nikdy nedodělám. A to se pak máma čertí.

Jan, 11 let, Milán, Itálie S kamarády, protože každý přispěje tím svým dílem a je u toho i víc zábavy.

Jan, 8 let, Wohlen, Švýcarsko

Já si úkoly dělám raději sám, ale spolužákům moc rád pomáhám.

U KRAJÁNKŮ

Errikos, 10 let, Lamia, Řecko

Samostatně, protože mám víc klidu a líp se soustředím.

Jozefínka, 8 let, Praha, Česká republika Lepší je dělat úkoly sama, protože mě nikdo neruší.

Anežka, 5 let, Istanbul, Turecko S kamarádama, protože si pomáhají.

Vašík 7 let, Istanbul, Turecko

> S kamarádama. Je to tak jednodušší.

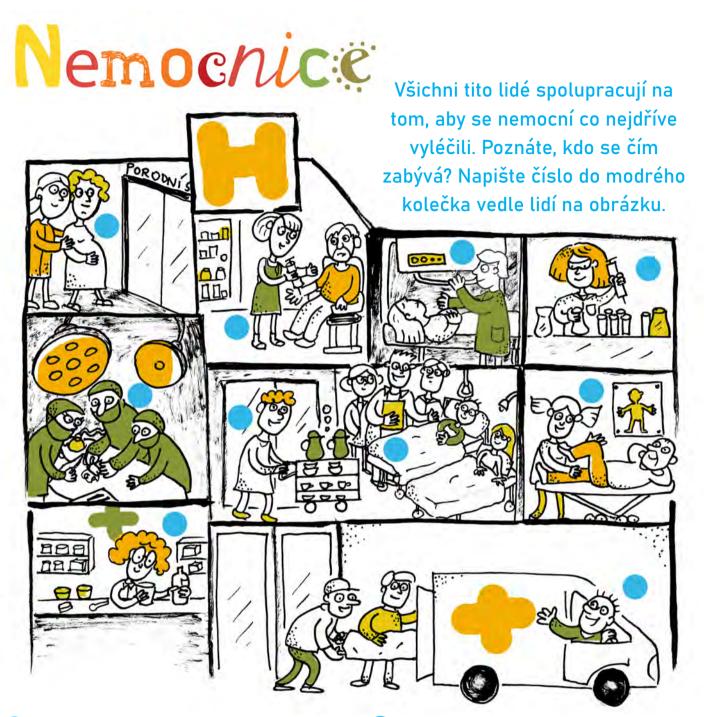

Jakub, 11 let, Wohlen, Švýcarsko

Úkoly si dělám nejraději sám, protože na ně chci mít klid.

> Může něco existovat bez času a prostoru? Odpověď pošli do konce měsíce na e-mail krajanek@krajanekvesvete.cz. Otiskneme ji v lednovém čísle.

POVOLÁNÍ

 Chirurg Jan operuje nemocné a zraněné, používá u toho kromě dalších přístrojů také ostrý skalpel.
 Zdravotní sestra Lenka asistuje lékařům jak při běžných činnostech v ordinaci, tak při složitých operacích.

Sanitář František se stará o hygienu a stravu pacientů v nemocnici.

4 Pediatr Josef vyšetřuje děti a stará se o to, aby se jim brzo udělalo lépe.

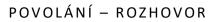
5 Porodní asistentka Anna pomáhá dětem na svět.

Řidič vozidla zdravotnické záchranné služby
 Roman vyráží na místa, kde je potřeba zasáhnout.
 Laborantka Martina analyzuje vzorky odebrané pacientům a výsledky předává lékaři.

8 Farmaceutka Jana v lékárně vydává léky předepsané lékaři.

9 Díky cvičení s **fyzioterapeutkou Zuzanou** pacienti vyléčí svoje problémy s pohybem.

Rentgenolog Pavel pracuje s přístrojem, jehož pomocí můžeme vidět kosti uvnitř našeho těla.

Chirurg

Jméno: Michaela Vránová Povolání: Chirurg Věk: 35 Bydliště: Brno, Česká republika

Čím jste chtěla být jako malá?

Jednou na Vánoce jsem dostala dětský lékařský kufřík a od té doby jsem si často se sestrou hrála na doktorku...

Co vás na vaší práci nejvíc/nejmíň baví?

Nejvíce mne baví široké spektrum pacientů a jejich různých obtíží, které se snažíme řešit, a tím jim pomoci. Také akční situace a nutnost rychle reagovat. Nebaví mne, když si pacienti nechtějí nechat poradit a také spousta papírování.

Bez čeho se ve své práci neobejdete?

Bez neustálého vzdělávání, vysokého nasazení a schopnosti dobře se rozhodovat.

V čem musí být člověk dobrý, aby mohl toto povolání vykonávat?

Hlavně ho to musí opravdu bavit, protože je to někdy velmi náročné, hlavně noční služby.

Co byste poradila někomu, kdo se chce stát chirurgem?

Ať se snaží být zvědavý ve škole v přírodních vědách a učí se přemýšlet v souvislostech.

Kdyby měl být chirurg zvíře, jaké zvíře by byl a proč?

Asi lev – silný, odvážný a vzbuzuje respekt. Tři slova, která vaši práci nejlépe vystihnou.

Zodpovědnost, komunikace, empatie.

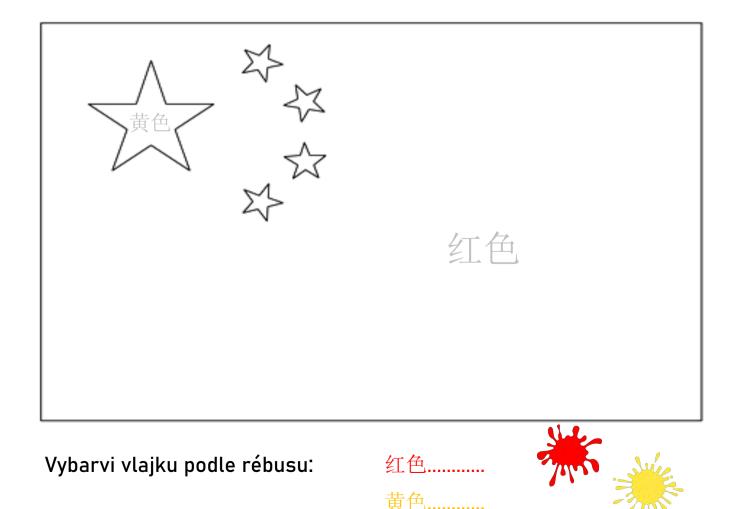
Zahrajte si se sněhulákem slovní fotbal. To se hraje tak, že poslední písmeno slova musí být stejné jako první písmeno slova následujícího.

Víte, že v Číně si na Nový rok počkají až do 25. ledna? Vy se do té doby můžete naučit psát čínsky! Spojte tečky na obrázku a první slova jsou na světě! Fu! Hodně štěstí!

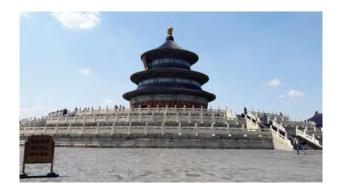

Tentokrát se s Krajánkem vydáváme do daleké Číny, do země s dlouhou historií, tajemnou kulturou a rozmanitou přírodou.

Naše cesta začíná v Pekingu, v hlavním městě Čínské lidové republiky, jak zní celý oficiální název státu. Peking se nachází v severovýchodní části Číny a je hlavním kulturním a politickým centrem země. Historie města sahá až do 11. století před naším letopočtem, a tak není divu, že tu najdeme mnoho krásných památek. K těm nejznámějším a turisty nejnavštěvovanějším patří Zakázané město, chrám Nebes či Letní pa-

lác, který v minulosti sloužil císařům jako letní sídlo.

Navštívit Peking, ale nevydat se na Velkou čínskou zeď? To by byl skoro hřích. Na Velkou čínskou zeď se z Pekingu dostaneme autobusem a cesta trvá asi hodinu a půl. Číňané začali stavět zeď již v roce 210 př. n. l., ale svou současnou podobu získávala až za vlády dynastie Ming v letech 1473 až 1620. Zeď chránila Číňany před nájezdy kočovníků

z Mongolska. Délka stavby dosahuje 8850 km, vysoká je až 10 metrů a široká místy i 8 metrů. Umíte si představit, jak museli být čínští lidé silní, když dokázali postavit tak obrovskou stavbu rozprostírající se na vrcholcích hor?

Druhá nejvyšší budova na světě – Šanghajská věž, vysoká 632 m

Budova Šanghajské banky

Z Pekingu naše putování pokračuje směrem na jih do Šanghaje, do moderní metropole s více než 26 miliony obyvatel. V tomto velkoměstě funguje 16 linek metra s více než 400 zastávkami. Na mezinárodní letiště Pudong se z centra můžete dostat za pár minut rychlovlakem jménem Maglev, který jede až 430 km/h (32 km tedy urazí za neuvěřitelných 8 minut).

V Šanghaji je nejkrásnější procházka podél řeky Huang Pu. Na jednom břehu si můžete prohlédnout soubor 52 historických budov postavených na počátku 20. století evropskými a americkými obyvateli. Na druhé straně řeky je naopak moderní centrum plné mrakodrapů, které v noci hraje všemi barvami. A víte, že druhá nejvyšší budova světa se nachází právě v Šanghaji? Jmenuje se Šanghajská věž a nachází se zde nejrychlejší výtah na světě. Z přízemí do 116. patra vás výtah vyveze za necelou minutu.

K Číně neodmyslitelně patří také příroda a hory, proto je naší další a pro tentokrát poslední zastávkou provincie Sečuán ležící na západě země. Provincie Sečuán je známá krásnými vysokými horami, mezi kterými kraluje hora Emei Shan (čtěte /emej šan/). Shan v čínštině znamená hora a pro věřící je tato hora svatá. Cestou na vrchol můžete potkat opice, ale i pandy červené.

ČÍNSKÉ PÍSMO

- Čínské písmo patří mezi nejstarší písma na světě.
- Čínská hlásková abeceda se jmenuje pchinjin (též pinyin, čti /pinin/) a slouží například k psaní čínských znaků na počítači.
- Celkový počet čínských znaků se odhaduje až na 50 000.
 - Čínské písmo je někdy nazýváno jako obrázkové.
- Obrázky pomáhají Číňanům si znaky a jejich význam lépe zapamatovat.
 Vyzkoušejte si kvíz v příloze!

PUTOVÁNÍ ZA CHUTĚMI

Text a foto: Pavlína Vondráčková, ilustrace a grafická úprava: Zuzana Krutá

Barevné kuřecí po čínsku s rýži

Čínská kuchyně je velmi pestrá a rozmanitá a jednotlivé provincie mají své regionální pochoutky. V Pekingu ochutnáte tu nejlepší kachnu, v Šanghaji na každém rohu koupíte vařené knedlíčky s nejrůznějšími náplněmi, od masové až po sladkou, vy-

tvořenou nejčastěji z červených fazolí. Sečuánská kuchyně je známá svou pikantností, chilli papričky tu totiž tvoří základ téměř každého jídla. Číňané vaří takřka bez vážení, tedy takzvaně od oka a podle chuti. Hotové pokrmy jedí hůlkami.

Budeme potřebovat

- 600 g kuřecího masa
- 100 g arašídů
- 1 červenou a 1 žlutou papriku
- 150 g fazolových lusků
- 140 g nakládané kukuřice
- 2 mrkve
- česnek
- cibuli
- bramborový škrob
- sójovou omáčku
- olej
- sůl
- pepř
- koření 7 bylin a kari
- chilli
- rýži

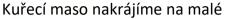

Náročnost: jednoduché

Doba přípravy: příprava 30 minut vaření 30 minut

14

kousky, osolíme, opepříme, přidáme koření a trochu bramborového škrobu.

3

1

Když je maso uležené, orestujeme ho s trochou oleje na pánvi. Mezitím si připravíme zeleninu, kterou 🤐 nakrájíme na malé kousky. Mrkev může-

me i nastrouhat, rychleji nám na pánvi změkne.

6

Vše zamícháme

hodiny uležet.

a necháme asi půl

Na větší pánvi opečeme arašídy, přidáme nakrájenou zeleninu, fazolové lusky a kukuřici a restujeme. Přidáme sójovou omáčku, chilli a na závěr opečené kuřecí maso.

Nezapomeneme také na přípravu rýže. Můžeme se inspirovat Číňany, kteří rýži

připravují zásadně v rýžovaru. Rýži tak nemusíme vůbec hlídat, stačí jen přidat správný poměr vody, počkat asi 30 minut a je hotovo.

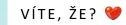

Vše ještě chvíli restujeme a dochutíme podle potřeby.

Dobrou chuť! 好味道! **Hăo wèi dào!**

Text: Zuzana Dawson Kocourková, grafická úprava: Linda Audyová, kreslí: Adalet Yurdakul

Víte, že **malta** používaná ke spojení kamenů **na Velké čínské zdi** byla vyráběna z lepkavé rýže? Díky tomu je vysoce odolná proti otřesům a pevnější než moderní malta.

Víte, že oblíbený **kečup** má původ v Číně v 17. století? Jednalo se o pikantní omáčku podávanou k nakládaným rybám. Rajčata, dnes používaná jako jeho základ, se přidala až o sto let později.

Víte, že v Číně místo policejních psů používají **policejní husy**? Husy jsou skvělí pomocníci policie, protože jsou velmi ostražité, výborně vidí i slyší a dokážou být velmi agresivní proti útočníkovi.

Víte, že Čína každoročně **pokácí skoro 4 miliony stromů** na výrobu mnoha miliard **dřevěných jídelních hůlek** pro jedno použití? Zkusili jste někdy jíst hůlkami?

ČESKÉ STOPY

Roku 1937 se narodila zdánlivě bezvýznamná dívka jménem Marie Jana Korbelová, která se o padesát devět let později stala první ženou zastávající úřad ministryně zahraničních věcí Spojených států amerických. A jak z Madlenky vyrostla významná světová politička?

Marie se narodila těsně před druhou světovou válkou československému diplomatu Josefu Korbelovi. Díky otcově profesi se této židovské rodině podařilo včas utéct do Anglie, kde Madeleine navštěvovala místní školu. Po válce se rodina na čas vrátila do Prahy, avšak další politický vývoj v Československu je opět donutil zemi opustit. V roce 1948 malá Madlenka navštěvovala švýcarskou internátní školu, kde se mluvilo fracouzsky. Překladem jména do francouzštiny se z Marie stala Madeleine.

O dva roky později Korbelovi opět sbalili své kufry. Tentokrát odjeli do Spojených států amerických, kde se natrvalo usadili. Zde navštěvovala Madeleine prestižní dívčí univerzitu ve Wellesley, kde se seznámila s novinářem Josephem Albrightem, kterého si později vzala. Avšak nečekejte, že by se z Madeleine stala žena, která sedí doma a čeká, až její manžel dorazí z práce domů. Neustále vyhledávala studijní a pracovní příležitosti.

Důležitým okamžikem bylo její setkání se Zbigniewem Brzezińskim, který později pracoval v Bílém domě, kam s sebou přivedl také Madeleine. Ta byla svou pilnou prací odměněna v roce 1992 rolí velvyslankyně USA a o čtyři roky později byla prezidentem Billem Clintonem vybrána do funkce ministryně zahraničních věcí.

Dnes se Madeleine věnuje podnikání a také přednáší na univerzitě. Tak co? Také se z vás jednou stane člověk, který dokáže významně ovlivnit běh světa? Jak vidíte, vše je s trochou píle a poctivé práce možné.

Zdroj: wikipedia.org, webmagazin.cz

Zeptala jsem se českých maminek, jakou knížku by doporučily k adventnímu času a jaká vánoční knížka je u nich v rodině nejoblíbenější. Sešla se mi pestrá sbírka doporučení – třeba si podle nich vyberete. Všechny uvedené knížky jsou k dostání v největších českých internetových knihkupectvích.

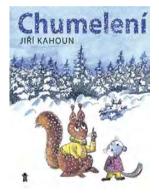
Tereza Říčanová: Vánoční knížka

Je to vlastně kniha vyprávěná očima dítěte, průběh vánočních dnů a zároveň příběh o narození. Moje starší dcerka má moc ráda její humor a já taky. Myslím, že nám to ještě pár let vydrží. Rodina Paap s Eliškou (4) a Timem (2)

Jiří Kahoun: Chumelení

Krátké milé příběhy o zvířátkách a těšení na Vánoce. Četli jsme ji jen jednou před lety a měli ji z knihovny. Ale protože byla moc hezká, utkvěla nám v paměti. Rodina Králových s Šimonem (10) a Májou (8)

Terezie Radoměřská: Vánoce pro kočku

Příběh jedné rodiny, která každý den přidává do betlému jednu postavičku, a dětem té rodiny pak kočka vypráví příběh k oné postavě. Hezky tím utíkají dny k Vánocům. Děti mají pak postavičky z betlému s něčím spojené. Rodina Kočkových s Žofií (7)

a Ninou (5)

Sonia Baretti: Narodil se Ježíšek

Pro malé děti je hezká tato knížka s otvíracími okénky. Není to česká kniha, ale v českém vydání od Fragmentu jsou použity texty českých koled. Rodina Králových s Kubíkem (4) a Anežkou (2)

Hana Skálová: Ježíšek

Loni nám adventní čas zpříjemňovala tato knížka. Je sestavená z povídek více autorů, ve všech nějak figuruje právě Ježíšek. Dále děti seznamuje s vánočními zvyky z celého světa a především s českými tradicemi. Najdeme v ní i tipy na vánoční tvoření a na konci krásnou "galerii Ježíšků" – obrázky mnoha českých výtvarníků zobrazující Ježíška. Nám se v knížce nejvíce líbily povídky, které jsou originální a velmi čtivé. Rodina Ziegelwagner s Davídkem (6)

Jostein Gaarder: Kouzelný kalendář Je to příběh o chlapci Jáchymovi, který náhodou získá podivný adventní kalendář. Ten skrývá v každém okénku kus zvláštního příběhu dívky Elizabeth, která cestovala z Norska 20. století do Betléma roku nula. Příběh má úžasný spád a detektivní vyústění. Přibližuje navíc sympatickým způsobem křesťanské poselství a osobnosti vánočního příběhu. A nezapomenutelná je i audioverze s písničkami bratří Ebenů. Rodina Korečkových s Filipem (10), Julií (8) a Štěpánem (5)

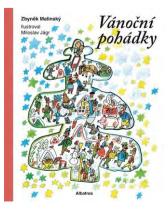
Andrea Popprová: Čekání na Vánoce

Knížka vypráví o třech sourozencích. Lucka, Jenda a Martínek bydlí s rodiči v Praze, ještě mají kočku Tečku a psa Puňťu. Těší se spolu na Vánoce, povídají si o zvycích, pečou perníčky s babičkou. Na konci knížky si děti mohou vystřihnout adventní kalendář, do kterého každý den nalepí jednu vločku, také tam najdou ještě další úkoly s vánoční tematikou. Rodina Suchých s Fandou (12), Toničkou (9) a Přemkem (2)

Zbyněk Malinský: Vánoční pohádky

Jsou to milé a neotřelé zimní příběhy, hlavně z období českých Vánoc, ve kterých ožívají obyčejné věci, jako by se nechumelilo. Některé pohádky jsou roztomilé, některé hodně vtipné a hlavně vždycky to dobře dopadne. Připravte se, že je děti budou chtít číst pořád dokola. My jsme je četli více let po sobě, když měli kluci asi 4–8 let. Rodina Čtveráčkových s Filipem (11) a Radimem (9)

Jak zůstali žabáčci sami doma

"Zítra vás tu potřebuju všechny až do večera. Chystáme mezinárodní projekt s dromedárem Alím a želvou Karetou Žanetou," oznamuje všem archeologům-potápěčům jednoho dne krokodýl Olí. Snad bude moci děti pohlídat Fany, pomyslí si Petra. Jenže ten musí jako na potvoru zůstat v práci do večera taky. "Babička může zítra děcka vyzvednout, ale pak jde k doktorovi." "Nedá se nic dělat, zůstanou doma sami. Velcí jsou už dost," domlouvají se rodiče.

Lukáš a Josef mají trochu strach. Přece jen jsou starší a cítí velkou zodpovědnost. Lukáš dokonce trošku pláče. "To zvládneme levou zadní," utěšuje všechny sebevědomě Matyáš. "Kvák, jo," skočí Eliška Matymu na klín a všichni se rozesmějí. "Nějak to dopadne," ujišťují se vzájemně oba rodiče. "Hned po škole se půjdeme podívat k řece," mrká Maty na bráchy spiklenecky. "Třeba zažijeme prima dobrodružství," začínají se těšit i Lukáš s Josefem.

Hned po škole letí tašky do kouta a už jsou u řeky a zkoumají terén. "Hele, tamhle..." ukazuje Lukáš na zelený kámen s divnými výběžky. "Jdu to omrknout," strká nohu do vody. Vtom se to hnulo! "Krokodýl!" ječí všichni a utíkají domů i s kočárkem přes drny a kořeny. "Takhle velkýho krokodýla jsem jakživ neviděl," sotva popadá dech Josef. "Kvák, klokotýl," má oči navrch hlavy Eliška. "Radši si něco zahrajeme," vyndavá Lukáš šachy.

"Skákat!" hupne Eliška na Fanyho. Skákání Elišku moc baví, nedávno udělala první skůček, a teď by skákala pořád. "Naučím tě panáka, pojď!" řekne Matyáš.

"Hop jedna, hop dva..." padá Eliška a hihňá se. Matyáš si zatím srovnává v hlavě, co vlastně u vody viděli. Má dojem, že koutkem oka zahlédl i vodníka. "Ňam!" kuňkne Eliška a zakoulí po Matyášovi očima. "Taky bychom si něco dali," berou ledničku útokem žabí kluci. "Jé, žábová omáčka, moje nejoblíbenější," raduje se Maty. "A špecle a uděláme si zelený palačinky..." přidávají se bráchové. "Hele, musíme se vrátit k řece," koukají bráchové na sebe. "Přece nejsme žádní strašpytlové!"

Zatím u řeky... "Vydrží to celou hodinu! Posypeš se a hned budeš mít plnou hlavu lumpáren, rošťáren a nekalostí," vysvětluje vodník Černoočkovi. "Ten skvělý nápad s plastovým krokodýlem? Jen díky tomuhle! Teď nám sem nikdo nepoleze a my v klidu připravíme prášek do zásoby," radují se oba. Jedna slina od Černoočka, jedna od vodníka, kapka sople od obou a už se to míchá, už se to vaří. Vodník rovnou sype jeden příděl na sebe i strašidýlko. "Super nápad!" jásá Černoočko a sype i druhý, aby to vydrželo déle. "Néééééé!" brání se vodník, ale pozdě. Podruhé to totiž má opačný efekt.

"Kluci a holko, naše mise je splněna! Jdeme domů!" chechtají se malí hrdinové, kteří všechno sledovali zpovzdálí. Vodník a strašidýlko se najednou předhánějí v laskavostech. Uklízejí krokodýla, aby se ho nikdo nelekl. Pálí všechny recepty na kouzla a lektvary, co má vodník doma. Dokonce i uklidili podél celé řeky a rozdali vodníkovy kouzelné bylinky zvířátkům a Elišce. Škoda, že jim to vydrželo jen na hodinu.

> První příběhy o Černoočkovi, Pampelišce a žabáčcích najdete ve vydáních č. 07+08/2016–07+08/2017.

Žebrák

Krajina okolo dnešního Žebráku náležela ve 12. století mocnému rodu Buziců. Rytíř Buzic si začal v té době budovat pod Zámeckou horou, na nízké, ale nepřístupné skalce nový, pevný hrad. Neměl mnoho peněz ani poddaných, nemohl proto postavit hrad na některém vyšším vrcholu v okolí. "Však můj hrad nebude bránit žádné významné hranice, a tak nevadí, že bude více skryt v údolí," spokojeně si říkal rytíř.

Budoucí hrad ležel na opravdu pěkném místě, obklopen křivoklátskými lesy plnými zvěře. Rytíř Buzic se velmi těšil, až se do něj nastěhuje. Chodil se dívat, jak stavba pokračuje, obcházel hradby a s potěšením vystupoval na okrouhlou věž, ze které byl nádherný výhled do kraje.

Když se stavební práce chýlily ke konci, začal rytíř uvažovat: "Jaké mám dát hradu jméno?" Přemýšlel, krčil čelo, škrábal se na bradě. Až konečně dostal nápad: "Aha, už to mám. Pojmenuji hrad podle toho, kdo jej první navštíví." A tak bylo rozhodnuto!

Když byl hrad dokončen, přistěhoval se rytíř Buzic s celou svojí rodinou i služebnictvem. Na oslavu uspořádal velkou a bohatou hostinu. Hlídačům dal důležitý úkol, aby dobře střežili, kdo jako první navštíví jeho nový hrad. Celý den však nikdo nepřicházel. Až kvečeru konečně zahlédl hlásný na věži, jak po cestě k hradu pospíchá hubený mladík v omšelé halence, s baretem na dlouhých, vlnitých vlasech. Přes rameno se mu houpe tulácká mošnička.

Hlásný pospíchal oznámit novinu svému pánovi, "Pane, nějaký chudák jde k hradu. Ten nestojí za to, aby byl vpuštěn dovnitř." Avšak pán, když uslyšel tu zprávu, dal hlídačům rozkaz: "Otevřete bránu a návštěvníka vpusťte do hradu!" Mladík vešel na nádvoří, rozhlédl se po lidech, kteří tam byli shromážděni. Vytáhl ze své chudé mošničky loutnu. Zahrál a zazpíval veselou písníčku. Byl to potulný student – latinsky se jim říkalo mendicus - a v těch časech se takových žebravých studentů mnoho toulalo českými zeměmi. Živili se almužnou, kterou vyžebrali od měšťanů a hradních pánů.

Studenta uvedli do hodovní síně a pohostili, až se nestačil divit, s jakou nezvyklou laskavostí byl přijat na novém hradě. Byl spíše zvyklý na nevlídné chování a zuřivý psí štěkot. Neměl tušení, že je zde prvním hostem a hradu přináší jméno.

A tak hrad pojmenovali Žebrák po žebravém studentu a dlouhá léta nesl v zápisech i latinské jméno Mendicus.

Souhláska B

Pevně sevřete rty, mírně nafoukněte tváře a nahlas vyslovte hlásku B. Pokud se nedaří, můžete k navození hlásky B využít hlásku M. Když přidržíte nosní chřípí a nahlas vyslovujete hlásku M, ozve se B.

Teď nafoukněte tváře jako bublinu, zadržte dech a pak "vystřelte" z pusy slabiky BA, BE, BI, BO, BU.

> Boubelatý kluk má bezva bublifuk. V bublifuku mydlinky, vyfukuje bublinky od babičky z balkonu a sní o letu v balónu.

Nafoukněte tváře jako bublina, pak hlasitě vydechněte, jako když bublina praskne, poskakujte, dejte ruce nahoru, zatočte se dokola a klidně se trochu proběhněte, jako když bublina letí.

Je tu velká novina, přiletěla bublina. Bublina se nafukuje, přitom pěkně poskakuje. Podívejte děti, jak bublina letí.

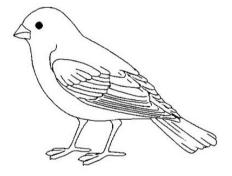
Hra se zvuky: Ovečka bečí bé, bé, bé... Kráva bučí bú, bú, bú... Strašidlo straší bu, bu, bu... Zvon bije bim, bam, bim, bam... Bubnujeme bum, bum, bum... Zboříme si celý dům.

Souhláska P

Je jednoduchá a dá se snadno odezírat. Tvoří se pomocí obou rtů tak, že rty jsou stisknuté, zuby schované. Zadržte vzduch, podržte si nos prsty tak, abyste ho nemohli vypustit nosem. Teď povolte rty a vypusťte vzduch na ruku a šeptem pípni jako ptáček PÍ.

Kapala kapka, kapala, kapala kapka, kapala, kapala kapka, kapala a takhle dělala – kapy, kapy, kapy, kap, kapy, kapy, kapy, kap, kapy, kapy, kapy, kap, takhle dělala. Pak dešťové kapičky, dostaly nožičky, kapy, kap, kapy kap. dupaly po plechu, dělaly neplechu, kapy kap, kapy kap.

Píp, píp, píp, vrabec vrabce štíp, poprali se na dvorečku, vytrhli si po peříčku, píp, píp, píp, vrabec vrabce štíp.

Pokuste se správně doplnit souhlásku b, nebo p. Slova s b označte červeně, slova s p modře. Všechna slova pak vytleskejte po slabikách a pokuste se s nimi vymyslet jednoduchou větu.

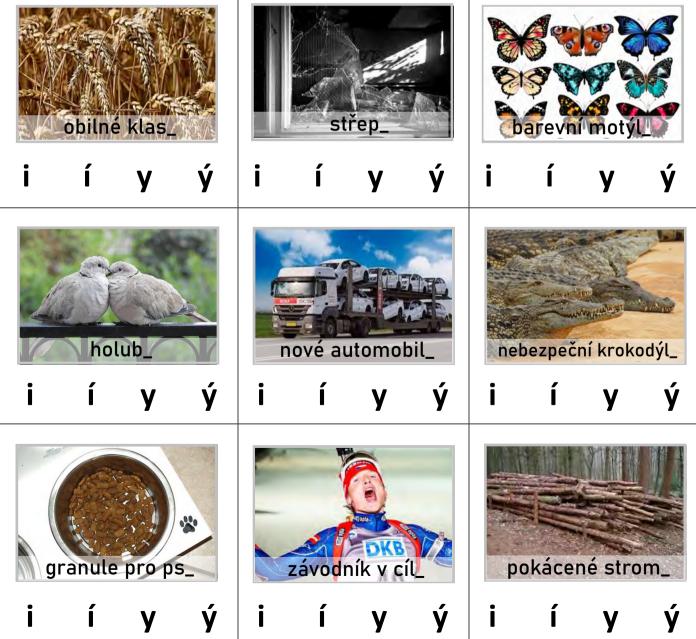
Holu_, čá_, jestřá_, zu_, du_, vti_, šrou_, hři_, chlé_, ší_, příklo_, poklo_, náku_, lidoo_, Jaku_, Fili_, kra_, chla_, kr_, hr_, chlu_, klou_, ža_ka, slu_ka, so_ka, drá_ky, ka_ky, chalou_ka, ši_ka, dro_ky, ka_ka, tla_ka, klu_ko, ne_lecha. HRÁTKY S ČEŠTINOU

I-Í-Y-Ý U MUŽSKÉHO RODU

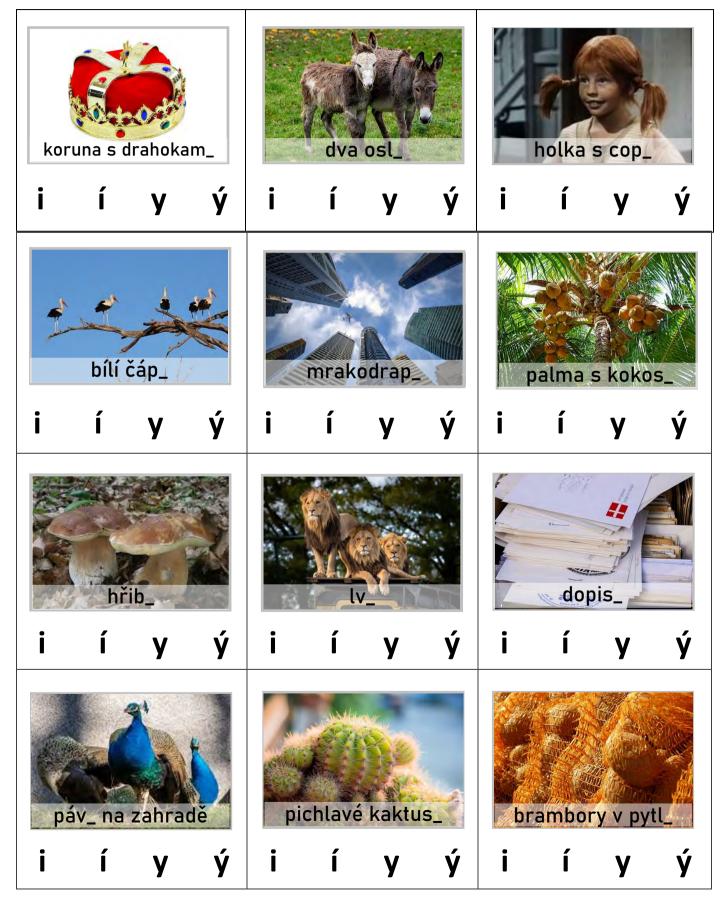
Tentokrát budeme procvičovat psaní i–í–y–ý v podstatných jménech rodu mužského. Kartičky si vytiskněte, podlepte nebo zalaminujte a vystříhejte. Potom už můžete slovům přiřazovat správný vzor. Můžete jej označit třeba kolíčkem na prádlo nebo kancelářskou svorkou. Na zalaminované kartičky lze psát obyčejným fixem a poté vše zase smazat.

Prima zábavu přeje Krajánek

HRÁTKY S ČEŠTINOU

JAZYKOVÉ HRY

Tobiasovy narozeniny

Zdraví vás Zuzka! Dneska vám musím vyprávět, co se událo o víkendu. Tobias, kamarád mého bráchy Jonáše, slavil desáté narozeniny a pozval pár lidí včetně nás obou, abychom jeli společně na víkend na jejich chatu. Byli tam i Tobiasovi rodiče. Jeho táta je skautský vedoucí a vymyslel pro nás všechny parádní honbu za pokladem a také další hrv. I když už byla venku pěkná kosa a ta jejich chata je docela v horách, užili jsme si legraci i venku.

Bylo nás dohromady 12. Tobiasův táta objednal minibus a vydali jsme se na cestu všichni společně v pátek odpo-

ledne. Byla jsem ráda, že mám u sebe Jonáše, a při loučení jsem mámu pevně tiskla k sobě. Povídali jsme si anebo jsme zpívali společně s cédéčkem.

Pak už to ale bylo zdlouhavé a začalo přibývat otázek na dojezd. Museli jsme krátce zastavit u kraje silnice, protože se dvěma klukům chtělo nutně na záchod. Tobiasova máma pak navrhla hru: musíme společně napočítat do 20. Cože? To je přece prkotina. Já jsem tu nejmladší a zvládnu to levou zadní.

Jenže: nikdo nesmí mluvit zároveň a každý by měl říct alespoň jedno číslo.

JAZYKOVÉ HRY

Zkoušeli jsme to snad tisíckrát! Nejdřív jsme se často zasekli už u trojky – vždycky ji řekli dva najednou. To se pak muselo začít zase od začátku. Nakonec jsme to zvládli nejdál do 15 – a to už jsme byli na místě.

Udělali pro nás jednu místnost, kde byly jenom matrace, tam jsme všichni společně spali. Hned po večeři většina z nás zalehla, byli jsme hodně unavení. Ještě jsem si chvilku povídala s Klárou, co spala vedle mě, a usnula jsem.

Další den jsme běhali po lese a hledali podle fáborků cestu k pokladu. Poklad byl nejenom dárek pro Tobiase (ten dostal vlastní krosnu, nové pohorky a podsedák na lezení), ale pro nás všechny: pro každého malá krabička.

Máma mi pak doma vysvětlila, že česky se tomu říká kápézetka – krabička poslední záchrany. Je to dobré pro přežití v přírodě i ve městě. Byl tam maličký bloček s tužkou, náplasti, sirky, malá baterka pro každého, jehla a nit, provázek, gumičky a dvoueurovka. Ze začátku se nám hned několikrát stalo, že někdo neudržel rovnováhu a stoupl vedle. To jsme pak museli začít od znova a veškerou už obrácenou část jsme zas vraceli zpátky.

Nakonec se ujali vedení Tobias a Jonáš a přesně ostatním říkali, co mají dělat. Díky tomu jsme to nakonec zvládli. Vzájemně jsme se drželi, abychom neupadli, a pomalu si přestoupávali na obrácený kus deky.

Tu pravou oslavu s dortem jsme měli až v neděli dopoledne. Tobias dokázal sfouknout všech deset svíček najednou. Jonáš a já jsme ostatním navrhli, abychom dali Tobiasovi "hobla". Nikdo to neznal, ale souhlasili, a pořádně jsme se u toho zasmáli. Tobiasův táta a Tobiasův kamarád Marek ho chytli za nohy a za ruce, Klára dělala kozla (nebo spíš kozu), do které Tobiasem bouchali. Desetkrát – za každý rok jeho života.

Jsem moc ráda, že mě Tobias také pozval. Na takové oslavě jsem ještě nikdy nebyla.

Večer jsme měli všichni tolik energie, že nás Tobiasův táta ještě svolal a navrhl další hru. "Všichni si stoupněte na deku," vyzval nás. "Teď tu deku musíte obrátit celou na druhou stranu, ale nikdo nesmíte stoupnout nohou vedle deky na podlahu."

Nikdy bych si nedokázala představit, že to může být tak těžké.

ZPÍVÁNKY

Prosinec

R:

C G 1. Je prosinec a vrabec prosí, F C mějte lásku v duších G a listonoši klapky nosí F G C na promrzlých uších.

G R: Spí včelí úl, F C spí bílá zahrada, G spí světa půl, F Ami G C mráz řeku opřádá. (2×)

 Slyš, koledu si dítě zpívá, hlas má trochu tklivý, však v jablku se hvězda skrývá, budem dlouho živí.

Emi F G С 3. Postůj chvíli, chvíli, chvíli, C Emi F G budeš bílý, bílý, bílý, F Dmi G protože se krásně chumelí. Emi F G Bílou plání, plání, plání, Emi F G С pán a paní, paní, paní, F Dmi G do lesa si vyšli na jmelí.

C G 4. Je prosinec a vrabec prosí, F C mějte lásku v duších G a listonoši klapky nosí F G C na promrzlých uších.

Jaroslav Uhlíř Zdeněk Svěrák

Filip, Athény

Mikeš, Frankfurt nad Mohanem

ŘÍKANKY

Vánoce mám nejraději

Jitka Dolejší

Vánoce mám nejraději, když jsme všichni spolu. To se nikdo nemračí, času máme horu.

Vánoce mám nejradši, to jsou pěkné svátky, táta má čas na vláčky, máma na pohádky.

Společně teď jídáme, pijeme kolu, koledy si zpíváme u jednoho stolu.

Jdeme spolu na výlet, to je prostě prima, za ruku se držíme a není nám zima.

Společně si hrajeme, pak si povídáme, máme čas si všichni říct, že se rádi máme.

Vánoce mám nejradši, říkám vám to znovu, to se nikdo nemračí a jsme všichni spolu.

Kdybych já byl kouzelník, pošeptal bych zlehýnka, ať má na mě pořád čas můj táta i maminka.

Text: Michaela Enžlová, grafická úprava: Ivana Kaçmaz

Vánoce v lese

Jan Vodňanský

Kdo byl hodný, nezlobil, kdo ty stromky ozdobil v bílém zasněženém lese? Svátky jsou – tak nedivme se.

> Lišky dnes tu se zajíci po lese se nehoní, sedí spolu v záři svící, i když jsou jak na trní.

> Veverky – čiperky ozdobily borovice. Hajný očím nevěří: zvířátka si nadělují. Vánoce jsou ve dveřích.

Děti z české školy v Athénách

KOMIKS

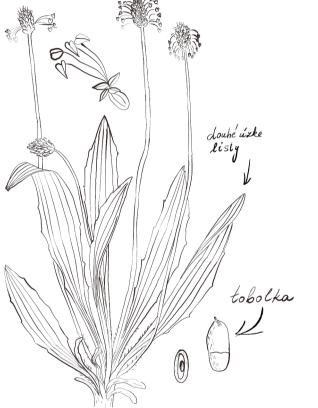

Plantago lanceolata

Milé děti, tak už jsme v mé zahrádce strávili celý rok. Doufám, že jedna nebo dvě bylinky už rostou i u vás, když ne na zahrádce, tak alespoň v květináči na balkóně.

Dnes vám představím bylinku poslední, která je jednou z nejznámějších léčivých rostlin. Jmenuje se jitrocel a každý jej určitě už někdy ochutnal v podobě **jitrocelového sirupu**, který nám pomáhá při kašli.

Jitrocel se vyskytuje ve třech druzích. Ten nejléčivější má název **kopinatý**. Tento název dostal proto, že jeho dlouhé a úzké listy připomínají hroty kopí. Zbývající dva druhy jitrocele, jitrocel **prostřední** a jitrocel **větší**, mají listy kulaté a názvy dostali podle jejich velikostí.

HRÁTKY S PŘÍRODOU

Dříve se jitroceli říkávalo **král cest**, protože je natolik odolný, že i když po něm dupali koně a chodili sem tam lidé, vždy zase vyrostl. Najdeme jej na cestě i na louce, v parku a i na zahrádce. Jitrocel má také spoustu dalších lidových názvů, z těch nejzajímavějších je babí ucho, hojílek, myší ouško a psí jazýček.

Jitrocel mimo jiné také pomáhá léčit všelijaké ranky a štípance. Je dobře ho před použitím umýt a rozmačkat a poté přiložit na postižené místo. Já ho využívám často na **popálení** kopřivami. Většinou roste hned vedle nich podél cesty, jakoby čekal, až nás bude moci rychle zachránit před pálivou bolestí, kterou se kopřivy tak rády brání před nepřáteli.

Mladé listy jitrocele jsou také vhodné k jídlu. Používají se například do salátu a polévek, avšak mají **nahořklou chuť**, tak je dobře jich použít jen malou hrstku.

Na mé zahrádce jitrocel už roste, stejně jako sedmikráska a jetel, je to odolný a užitečný plevel, který si k nám lidem najde cestu sám.

Prostřednictvím krále cest se loučím, ale ne na dlouho. V novém roce se můžete těšit na novou sérii o přírodě. Tentokrát vám budu každý měsíc představovat naše české památné stromy. Moc se těším a přeji vám krásné Vánoce u dobrého voňavého čaje. Jaký si vyberete? Já miluji ten sedmikráskový.

Vaše Krajanka

KRAJÁNKOVO TVOŘENÍ

Měsíc prosinec je nerozlučně spjatý s oslavami vánočních svátků a s přípravou na ně. Během doby adventní, tedy čtyř neděl před samotnými Vánocemi, je dost času vyzdobit domov, upéct cukroví, vybrat vánoční stromeček a těšit se na dárky. Můžete se také pustit do výroby vánočních ozdob, třeba originálního šálku horké čokolády!

Zastřihneme okraje kelímku tak, aby tvarem připomínal šálek. Z modelovací hmoty vytvarujeme ouško šálku. Vyválíme hmotu a vrchním okrajem seříznutého kelímku vykrojíme kolečko, které bude tvořit hladinu horké čokolády. Toto kolečko pak dotvarujeme na trochu menší průměr a vykrojíme malý kruhový otvor na brčko. Z hmoty také vytvoříme několik kostiček "marshmallow", kterými čokoládu ozdobíme. Necháme uschnout. Jednotlivé části nabarvíme .

Hladinu čokolády tmavě hnědou barvou, šálek a ouško šálku červenou barvou. Brčko můžeme nabarvit celé bíle, omotat úzkou papírovou lepicí páskou a nanést červenou barvu. Po odlepení pásky bude brčko pruhované. Pokud použijete barvy ve spreji, je lepší pracovat venku.

Jednotlivé části slepíme k sobě. Hladinu čokolády můžeme nalepit na seříznutou roličku toaletního papíru tak, aby byla stabilní. Po zaschnutí lepidla na ouško šálku uvážeme provázek a ozdoba je hotová! Veselé Vánoce! 6. ročník celostátní soutěže pro dětské týmy Srdce s láskou darované odstartoval!
 Letos s novinkou – Zvláštní cenou Za pomoc Zemi!

Už na 25 tisíc soutěžících a 1300 soutěžních prací.

Podrobné informace o projektu najdete na <u>www.srdceslaskou.cz</u> včetně galerie všech předešlých soutěžních prací.

Na stejném webu můžete až do 31. 1. 2020 registrovat vaši soutěžní práci.

www.srdceslaskou.cz

Srdce s láskou darované je také na Facebooku!